

ti 14.9.2010 klo 19

Vanaja-sali

Tuomas Katajala, tenori
Erkki Korhonen, piano

Ohjelma

Robert Schumann Dichterliebe op. 48 (Heinrich Heine)

Im wunderschönen Monat Mai op. 48 nro 1
Aus meinen Tränen spriessen op. 48 nro 2
Die Rose, die Lilie, die Taube, die Sonne op. 48 nro 3
Wenn ich in deine Augen seh' op. 48 nro 4
Ich will meine Seele tauchen op. 48 nro 5
Im Rhein, im heiligen Strome op. 48 nro 6
Ich grolle nicht op. 48 nro 7
Und wüssten's die Blumen, die kleinen op. 48 nro 8
Das ist ein Flöten und Geigen op. 48 nro 9
Hör' ich das Liedchen klingen op. 48 nro 10
Ein Jüngling liebt ein Mädchen op. 48 nro 11
Am leuchtenden Sommermorgen op. 48 nro 12
Ich hab' im Traum geweinet op. 48 nro 13
Allnächtlich im Traume op. 48 nro 14
Aus alten Märchen op. 48 nro 15
Die alten, bösen Lieder op. 48 nro 16

Gioacchino Rossini Serate Musicali

La promessa (Pietro Metastasio)
La partenza (Pietro Metastasio)
L'orgia (Carlo Pepoli)
La danza (Carlo Pepoli)

Paolo Tosti La serenata (G.A. Cesareo)

Vorrei morire! (L.M. Gognetti)
Marechiaro (Salvatore di Giacomo)
Ideale (Carmelo Errico)
L'alba separa dalla luce l'ombra (Gabriele D'annunzio)

Tuomas Katajala

Tuomas Katajala on opiskellut laulua Sibelius-Akatemiassa Esko Jurvelinin, Seppo Ruohosen ja Peter Lindroosin johdolla ja täydentänyt opintojaan Roomassa Stephen Kramerin ja Sergio La Stellan ohjauksessa. Lisäksi hän on opiskellut Udo Reinemaanin mestariluokalla Amsterdamin konservatoriossa opettajinaan Rudolf Jansen, Konrad Richter ja Helmut Deutsch. Vuonna 2007 hän täydensi opintojaan Alberto Zeddan johtamalla Accademia Rossiniana -mestariluokalla Pesaron Rossinifestivaalilla. Nykyinen opettaja on Seppo Ruohonen.

Tuomas Katajala on esiintynyt Suomen Kansallisoopperassa säännöllisesti vuodesta 2006 lähtien. Näytäntökaudella 2010-11 hän laulaa mm. seuraavissa rooleissa: Tamino (Mozart/Taikahuilu), Camille de Rosillon (Lehár/Iloinen Leski), Kreivi Almaviva (Rossini/Sevillan Parturi) ja Rinuccio (Puccini/ Gianni Schicchi). Lisäksi hän tulee vierailmaan tänä syksynä mm. Netherlands Reiseoperassa esittäen Erneston roolia Donizettin Don Pasquale -oopperassa. Kesällä 2010 hän lauloi Kent Naganon johdolla Oslon oopperassa Henry Morosuksen roolissa Richard Straussin oopperassa Die Schweigsame Frau. Muita hänen esittämiään rooleja ovat mm. Ferrando (Mozart/Così fan tutte), Don Ottavio (Mozart/Don Giovanni), Yonas (Saariaho/Adriana Mater), Libenskoфин kreivi (Rossini/Matka Reimsiin), Fenton (Verdi/Falstaff), Acis (Händel/Acis ja Galatea) ja Albert Herring (Britten/Albert Herring).

Tuomas Katajala on konsertoinut kotimaan lisäksi useilla kansainvälisillä festivaaleilla mm. Ruotsissa, Virossa, Saksassa, Italiassa, Iso-Britanniassa, Hollannissa, Belgiassa, Luxemburgissa, Ranskassa ja Japanissa ja esiintynyt mm. Lontoon Festival Orchestran, Rooman Oopperaorkesterin, Pietarin filharmonikkojen, Radion sinfoniaorkesterin, Helsingin kaupunginorkesterin ja Tapiola Sinfoniettan solistina. Lontoon Royal Albert Hallin debyyttiä seurasi kutsu Oxford Philharmonikkojen ja Tonbridge Philharmonikkojen solistiksi. Yhteistyötä Katajala on tehnyt mm. seuraavien kapellimestarien kanssa: Kent Nagano, Sir David Willcocks, Roy Goodman, Peter Schreier, John Fiore ja Esa-Pekka Salonen.

Oopperaroolien lisäksi Tuomas Katajalan repertoaariin kuuluu myös monia kirkkomusiikkiteoksia mukaan lukien kaikki J.S. Bachin, J. Haydnin, G.F. Händelin, G. Rossinin, W.A. Mozartin, F. Mendelssohnin ja L.V. Beethovenin suurteokset. Katajala on esittänyt myös nykymusiikkia; mainittakoon mm. Rautavaaran ooppera Auringontalo, Armas

Launiksen Aslak Hetta Radion Sinfoniaorkesterin kanssa sekä Madet-ojan Okon Fuoko ja Väinämöisen kylvö. Hän on mukana myös näiden teosten levytyksissä.

Katajala on menestynyt monissa kilpailuissa: Gösta Winbergh –tenorikilpailun toinen sija 2004 Tukholmassa,

Kansainvälisen Musica Sacra -laulukilpailun 1. sija 2003 Roomassa ja Jyväskylän kansainvälisen tenorikilpailun 1. sija 2002. Lisäksi hänelle on myönnetty Martti Talvela -stipendi 2005 sekä Karita Mattila -stipendi 2009.

Erkki Korhonen

Erkki Korhonen opiskeli pianonsoittoa Sibelius-Akatemiassa Inkeri Siukosen johdolla. Hän suoritti pianodiplominsa 1983, jonka jälkeen hän täydensi opintojaan Gyögy Sebökin, Dimitri Bashkirovin ja Tamas Vasaryn johdolla. Lisäksi hän on opiskellut lied- ja kamarimusiikkia mm. Ralf Gothónin, Igor Bezrodnyin Erich Werban ja Hartmut Höllin kanssa ja oopperakorrepetitiota Zürichin oopperan kansainvälisessä oopperastudiossa.

Erkki Korhonen on opettanut pianonsoittoa musiikkiopistoissa ja konservatorioissa ympäri Suomea ja toiminut pianonsoiton, lied- ja kamarimusiikin opettajana Sibelius-Akatemiassa vuodesta 1982.

Erkki Korhonen on esiintynyt solistina, resitaalein, lied- ja kamarimusiikkona lähes kaikissa Euroopan maissa sekä Israelissa, Intiassa, Pohjois-Amerikassa, Kiinassa ja Pohjois-Koreassa. Lisäksi hän on tehnyt lukuisia radio- ja TV-nauhoituksia Euroopassa ja USA:ssa. Hän on ollut myös usean piano- ja laulukilpailun tuomaristossa Euroopassa.

Korhonen nimitettiin Sibelius-Akatemian korrepetition lehtoriksi 1989. ja vuonna 1997 hänet kutsuttiin Zürichin oopperan kansainvälisen oopperastudion johtajaksi. Viimeksi hänet on kutsuttu pitämään mestarikursseja Shanghain lähellä sijaitsevan Suzhoun Science and Cultural Arts Centreen ja Lyric Opera Studioon Weimariin, jossa hän myös johti oopperaesityksiä tänä ja edellisenä kesänä.

Erkki Korhonen on toiminut Suomen kansallisoopperan pääjohtajana vuodesta 2001 vuoteen 2007. Hänelle on myönnetty Hämeenlinnan ja Helsingin kaupunkien musiikkipalkinto ja Sibeliuksen syntymäkotimitali.

Dichterliebe ("Runoilijanrakkautta") op. 48 Heinrich Heinen tekstiin on Robert Schumannin (1810-1856) laulusarjoista tunnetuin. Vuonna 1840 valmistuneen Dichterlieben näkökulma aiheeseensa on miehinen, vaikka Schumann karsi laulusarjastaan Heinen "Lyyrisen intermezzon" naisia ironisoivat tekstit.

Runoilijan ja hänen onnettoman rakkautensa taustalla kummitteli Schumannin karikoinen tie avioliiton satamaan Clara Wieckin kanssa. Tulevan appi-isän järjestämien parjaukskamppanioiden ja oikeudenkäyntien jälkeen naimisiinmeno onnistui syyskuussa 1840. Isä-Wieck olisi saanut Dichterliebestä vettä myllyynsä: laulujen runoilijatyyppistä tuskin on perheenelättäjäksi. Moraalisesti huolestuttavaa on myös laulujen biedermeier-romantiikka, hienostunut tunnekeimailu, joka on yhtä aikaa vakavaa ja leikillistä.

Heinen romanttinen ironia on läsnä runoilijan välillä uhmakkaassa ja reippaassa, välillä liikuttuneen tunteellisessa omakuvassa. Jotkut kansanlaulumaiset tekstit tuovat mukaan myös tervettä järkeä (Ein Jüngling liebt ein Mädchen, Aus alten Märchen). Ich grolle nicht vakuuttaa sankarillisesti runoilijan reippaudesta, mutta Ich hab' im Traum geweinet -laulun kyneleiset muistot ja pianon pelokas staccato-säestys kertovat myös todellisesta tragediasta. Pianon osuus väli- ja loppusoittoineen antaa teokselle läpisävelletyn tunnun.

Rein-joki ja Köln mahtavine katedraaleineen ovat laulusarjan keskeisiä symboleja, luomakunta ja kukat ovat runoilijan uskottuja. Säveltäjän psykologinen tarkkuus kasvattavat kokonaisuudesta monitasoisen ja -mielisenkin. Päätösnumeroihin liittyy sekä rehvakasta piittaamattomuutta että särkynyttä tunteikkuutta. Am leuchtenden Sommermorgen -laulussa kukat kuiskivat runoilijan korvaan ja piano jatkaa unelmointia lähes eteerisessä loppusoitossaan. Tuo pianoepilogi toistuu teoksen lopussa: runoilijan rakkaus ei lakastu meren pohjassakaan.

Gioacchino Rossini (1792-1868) vetäytyi oopperanäyttämöltä Wilhelm Tellinsä jälkeen vuonna 1829. Säveltäminen ei kuitenkaan loppunut ja voikin olettaa, että Rossini käytti varhaiseläkettään vain verukkeena voidakseen säveltää mitä huvittaa. Näihin "vanhuudensynteihin", kuten Rossini vuosina 1857-68 syntyneitä myöhäisteoksiaan kutsui, kuului yksinlauluja joissa oopperanumeroiden bravuuri väistyi yksinkertaisen, mutta usein monimerkityksisen ilmaisun tieltä.

”Italialaisen albumin” laulut ovat myöhemmin löytäneet tiensä mm. Respighin Rossinin musiikista sovittamiin baletteihin, joissa La Danzan tarantellasta tuli todellinen hitti. La Danza villiintyy viimeisessä äänessään kadonneeksi luultuun oopperaloistoon, mutta 1700-luvun librettonikkari Petro Metastasion runoihin sävelletyt ”Lupaus” ja ”Jäähyväiset” ovat hillitympiä. Samaa ei voi sanoa ”Orgioista”, jonka esittäjä tuntuu humaltuvan jo juhlien kuvauksesta.

Francesco Paolo Tosti (1846-1916) sävelsi uransa aikana 360 laulua, ei lainkaan soitinmusiikkia, mutta ei myöskään oopperaa. Tätä italialaiselle vokaalimusiikin säveltäjälle harvinaista ratkaisua selittää osaltaan se, että Tosti vuodesta 1880 lähtien toimi Lontoossa kuningatar Victorian kutsusta Englannin hovin laulunopettajana.

Tostin laulut ovat tyyliltään täysin italialaisia ja vokaalisessa loistossaan hyvin oopperamaisia, minkä vuoksi oopperatenorit Carusosta ja Björlingistä Pavarottiin ja Carrerakseen ovat suosineet niitä. Sir Francescon – hänet aateloitiin vuonna 1908 – laulut jakaantuvat kansanomaisempiin numeroihin sekä salonkityyliä ja toisinaan jopa impressionistisia häivähdyksiä sisältäviin taideteoksiin. La Serenata on Tostin lauluista tunnetuimpia ja kun sen esittää latinalaisena soidinkutsuna, ei naista vie kukaan muu. Haaveellisempi Ideale ja intohimaisen toiveikas L’alba separata della luce l’ombra kuuluivat mm. Jussi Björlingin resitaaleihin, kun taas Pavarottin suosimassa Marchiaressa kukoistaa napolilaislaulujen meren ja auringon palvonta.

Antti Häyrynen

**ROBERT SCHUMANN: DICHTERLIEBE
op. 48**

(Heinrich Heine)

**Im wunderschönen Monat Mai op. 48
nro 1**

Im wunderschönen Monat Mai,
Ihmeenkauniin toukokuun aikana,
als alle Knospen sprangen,
kun kaikki nuput aukenivat,
da ist in meinem Herzen
silloin sydämessäni
die Liebe aufgegangen.
rakkaus heräsi.

Im wunderschönen Monat Mai,
Ihmeenkauniin toukokuun aikana,
als alle Vögel sangen,
kun kaikki linnut lauloivat,
da hab’ ich ihr gestanden
silloin tunnustin hänelle
mein Sehnen und Verlangen.
kaihoni ja kaipaukseni.

**Aus meinen Tränen spriessen op. 48
nro 2**

Aus meinen Tränen spriessen
Kyyneleistäni versoaa
viel blühende Blumen hervor,
monia kukoistavia kukkia,
und meine Seufzer werden
ja huokauksistani tulee
ein Nachtigallenchor.
satakielten kuoro.
Und wenn du mich lieb hast, Kin-
dchen
ja jos minä olen sinulle rakas, lapsu-
kaiseni
schenk’ ich dir die Blumen all’
annan sinulle kaikki kukkaset,
und vor deinem Fenster soll klingen
ja ikkunasi alla pitää soida
das Lied der Nachtigal.
satakielen laulu.

**Die Rose, die Lilie, die Taube, die
Sonne op. 48 nro 3**

Die Rose, die Lilie, die Taube, die
Sonne,
Ruusua, liljaa, kyyhkyä, aurinkoa,

Die liebt’ ich einst alle in Liebeswon-
ne.

Niitä rakastin kerran kaikkia rakkau-
den huumassa.

Ich lieb’ sie nicht mehr, ich liebe
alleine

En rakasta niitä enää, minä rakastan
yksistään

Die Kleine, die Feine, die Reine, die
Eine;

pikkuista, hienoa, puhdasta, ainoa;
Sie selber, aller Liebe Wonne,

Hän itse, kaikessa rakkauden autuu-
dessa,

Ist Rose und Lilie und Taube und
Sonne.

On ruusu ja lilja ja kyyhky ja aurin-
ko.

Ich liebe alleine

Minä rakastan vain

die Kleine, die Feine, die Reine, die
Eine.

pikkuista, hienoa, puhdasta, ainoa.

**Wenn ich in deine Augen seh’ op. 48
nro 4**

Wenn ich in deine Augen seh’

Kun katson silmiisi,

So schwindet all mein Leid und
Weh;

häipyvät kaikki tuskani ja kipuni;
Doch wenn ich küsse deinen Mund,

mutta vasta kun suutelen suutasi,
so wird ich ganz und gar gesund.

niin tulee minusta täysin terve.

Wenn ich mich lehn’ an deine Brust,
Kun nojaan rintaasi vasten,

Kommt’s über mich wie Himmels-
lust;

tuntuu kuin olisin taivaan ilossa;
Doch wenn du sprichst; ich liebe
dich!

mutta kun sanot; minä rakastan
sinua!

So muss ich weinen bitterlich.

Niin minun pitää itkeä katkerasti.

Ich will meine Seele tauchen op. 48 nro 5

Ich will meine Seele tauchen
Tahdon kastaa sieluni
in den Kelch der Lilie hinein;
iljan pikarin sisään;
die Lilie soll klingend hauchen
lilja soisi kuiskaten
ein Lied von den der Liebsten mein.
laulua rakkaimmastani.
Das Lied soll schauern und beben
Se laulu värisyttäisi ja vavisuttaisi
wie die Kuss von ihrem Mund
kuin suudelma hänen suustaan,
den sie mir einst gegeben
jonka hän minulle kerran antoi
in wunderbar süsser Stund'.
ihmeen ihanana hetkenä.

Im Rhein, im heiligen Strome op. 48 nro 6

Im Rhein, im heiligen Strome,
Reinillä, pyhällä virralla,
Da spiegelt sich in den Wellen
Siellä kuvastuu aaltoihin
Mit seinem grossen Dome
Mahtavine tuomiokirkkoineen,
Das grosse, heilige Köln
Suuri, pyhä Köln.
Im Dom da steht ein Bildnis,
Tuomiokirkossa on kuva,
Auf goldnem Leder gemalt;
kultaiselle nahalle maalattu;
In meines Lebens Wildnis
Elämäni erämaahan
Hat's freundlich hinein gestrahlt.
on se ystävällisesti loistanut.
Es schweben Blumen und Eng'lein
Kukkia ja enkeleitä leijuu
Um unsre liebe Frau;
rakkaan Neitsyemme ympärillä;
Die Augen, die Lippen, die Wänglein,
Silmät, huulet, posket,
Der gleichen der Liebsten genau.
ne muistuttavat rakaintani tarkasti.

Ich grolle nicht op. 48 nro 7

Ich grolle nicht, und wenn das Herz
auch bricht,
En kann kaunaa vaikka sydän särkyisikin,
Ewig verlor'nes Lieb! Ich grolle nicht
Ikuisesti kadotettu rakkaus! En vihaa.
Wie du auch strahlst in Diamantenpracht,
Vaikka säihkytkin timanttien loistos-
sa
Es fällt kein Strahl in deines Herzens
Nacht
ei yksikään säde lankea sydämesi
yöhön.
Das weiss ich längst.
Sen olen tiennyt kauan.
Ich grolle nicht, und wenn das Herz
auch bricht,
En kann kaunaa vaikka sydän särkyisikin,
ich sah dich ja im Traume,
näinhän minä sinut unessani,
und sah die Nacht in deines Herzens
Raume,
ja näin yön sydämesi sisällä,
und sah die Schlang', die dir am
Herzen frisst,
ja näin käärmeen, joka sydäntäsi
syö,
ich sah, mein Lieb, wie sehr du
elend bist
minä näin, rakkani, kuinka kurja
olet.
Ich grolle nicht. Ich grolle nicht.
En kann kaunaa enkä vihaa.
**Und wüssten's die Blumen, die klei-
nen op. 48 nro 8**
Und wüssten's die Blumen, die klei-
nen,
Ja tietäisivätpä kukkaset pienoiset
wie tief verwundet mein Herz,
kuinka syvästi on haavoitettu sydä-
meni,
sie würden mit mir weinen,
ne itkisivät kanssani,
zu heilen meinen Herz.

parantaakseen tuskani.
Und wüsten's die Nachtigallen,
Ja tietäisivätpä satakielet,
wie ich so traurig und krank,
kuinka surulinen ja sairass olenkaan,
sie liessen fröhlich erschallen
ne antaisivat iloisesti kaikua
erquickenden Gesang.
lievittävän laulunsa.
Und wüssten sie mein Wehe,
Ja tuntisivatpa tuskani,
die goldenen Sternelein,
kultaiset tähtöset,
sie kämen aus ihrer Höhe,
ne tulisivat alas korkeuksistaa,
und sprächen Trost mir ein.
ja lohduttaisivat minua.
Sie alle können's nicht wissen,
Niistä mitkään eivät voi tietää,
nur eine kennt meinen Schmerz;
vain yksi tuntee tuskani;
sie hat ja selbst zerrissen
hänhän itse repi rikki
zerrissen mir das Herz.
repi rikki sydämeni.

Das ist ein Flöten und Geigen op. 48 nro 9

Das ist ein Flöten und Geigen,
Huilujen ja viulujen soitto soi,
Trompeten schmettern darein;
johon trumpettien räike sekoittuu;
Da tanzt wohl den Hochzeitreigen
Tuolla tanssii hääkarkeloitaan
Die Herzallerliebste mein.
Kaikista rakkainpani.
Das ist ein Klingen und Dröhnen,
On sointia ja jymistystä,
Ein Pauken und ein Schalmein;
Patarumpu, jopa skalmieja,
Dazwischen schluchzen und stöhnen
Tämän keskellä nyhykkyttävät ja
vaikeroivat
Die lieblichen Engelein.
Rakkaat enkelit.

Hör' ich das Liedchen klingen op. 48 nro 10

Hör' ich das liedchen klingen

Kun kuulen laulun soivan,
das einst die Liebste sang.
jota kerran rakkainpani lauloi,
so will mir die Brust zerspringen
niin tahtoo rintani revetä rikki
von wildem Schmerzendrang.
hillittömästä tuskan ahdistuksesta.
Es treibt mich ein dunkles Sehnen
Tumma kaipuu vie minua
hinauf zur Waldeshoh',
ylös metsän kukkulalle,
dort löst sich auf in Tränen
siellä purkautuu kyyneliksi
mein übergrosses Weh'.
ylisuuri tuskani.

Ein Jüngling liebt ein Mädchen op. 48 nro 11

Ein Jüngling liebt ein Mädchen,
Nuorukainen rakasti tyttöä,
die hat einen andern erwählt;
joka oli valinnut toisen;
der andre liebt eine andre,
tämä toinen rakastaa kuitenkin jo-
tain muuta tyttöä,
und hat sich mit dieser vermählt.
ja on hänen kanssaan mennyt nai-
misiin.
Das Mädchen nimmt aus Ärger
Tyttö nappaa suutuspäissään
den ersten besten Mann,
ensimmäisen miehen,
der ihr in den Weg gelaufen;
joka hänen rakastaa sattui;
der Jüngling ist übel dran.
nuorukainen on tästä tuskissaan.
Es ist eine alte Geschichte,
Tämä on vanha juttu;
doch bleibt sie immer neu;
vaan pysyy se aina uutena;
und wem sie just passieret,
ja kelle se juuri tapahtuu,
dem bricht das Herz entzwei.
häneltä murtuu sydän kahtia.

Am leuchtenden Sommermorgen op. 48 nro 12

Am leuchtenden Sommermorgen
Välkehtävän kirkkaana kesäaamuna

Geh' ich im Garten herum.
kuljeskelen puutarhassa.
Es flüstern und sprechen die Blumen,
Kuiskuttelevat ja juttelevat kukkaset,
Ich aber wandle stumm.
Mutta minä vaeltelen vaiti.
Es flüstern und sprechen die Blumen,
Kukat kuiskuttelevat ja puhuvat,
Und schau'n mitleidig mich an;
Ja katsovat säälivästi minua;
Sei unsrer Schwester nicht böse,
Älä ole sisarelleme vihainen;
Du trauriger blasser Mann.
Sinä surullinen, kalpea mies.

Ich hab' im Traum geweinet op. 48 nro 13

Ich hab' im Traum geweinet,
Olen unessani itkenyt,
mir träumt', du lägest im Grab
näin unta, että makasit haudassa.
Ich wachte auf, und die Träne
Heräsin, ja kyneleet
floss noch von der Wange herab.
valuivat vielä poskiltani alas.
Ich hab' im Traum geweinet,
Olen unessani itkenyt,
mir träumt', du verliessest mich.
näin unta, että että sinä olisit jättänyt minut.
Ich wachte auf, und ich weinte
Heräsin ja itkin
noch lange bitterlich
vielä pitkään katkerasti.
Ich hab' im Traum geweinet,
Olen unessani itkenyt,
mir träumte, du wär'st mir noch gut.
näin unta, että sinä olisit minulle
vielä hyvä.
Ich wachte auf, und noch immer
Heräsin, ja vieläkin
strömt meine Tränenflut.
virtaa kyynelteneni vuo.

Allnächtlich im Traume op. 48 nro 14

Allnächtlich im Traume seh' ich dich

Joka yö näen sinut unissani
und sehe dich freundlich grüssen,
ja näen sinun tervehtivän ystävällisesti,
und laut aufweinend stürz' ich mich
ja ääneen itkuun purskahtaen heittäydyn
zu deinen süssen Füßen.
suloisten jalkojesi juureen.
Du siehest mich an wehmütiglich
Sinä katsot minua alakuloisesti
und schüttelst das blonde Köpfcchen;
ja pudistat vaaleaa pikku päätäsi;
aus deinen Augen schleichen sich
sinun silmistäsi tihkuu
die Perlentränenröpfchen.
pieniä kyynelhelmiä.
Du sagst mir heimlich ein leises
Wort
Sinä lausut minulle salaa hellän
sanan
und gibst mir den Strauss von
Zypressen.
ja ojennat minulle sypressikimpun.
Ich wache auf, und der Strauss ist
fort,
Herään, ja kimppu on poissa,
und's Wort hab' ich vergessen.
ja sen sanan olen unohtanut.

Aus alten Märchen op. 48 nro 15

Aus alten Märchen winkt es
Vanhoista tarinoista vilkuttaa
Hervor mit weisser Hand,
Kutsuen valkea käsi,
Da singt es und da klinget es
Siellä lauletaan ja soitetaan
Von einem Zauberland.
Tarujen taikamaasta.
Wo bunte Blumen blühen
Missä värikkäät kukat loistavat
Im gold'nen Abendlicht,
Kultaisessa illan valossa,
Und lieblich duftend glühen,
Ja suloisesti tuoksuen hehkuvat,
Mit bräutlichem Gesicht;
Morsiuskasvoineen.
Und grüne Bäume singen
Ja vihreät puut laulavat

Uralte Melodei'n,
Ikivanhoja sävelmiä,
Die Lüfte heimlich klingen,
Tuulet soivat salaperäisesti,
Und Vögel schmettern drein;
Ja linnut alkavat visertää;
Und Nebelbilder steigen
Ja sumukuvia nousee
Wohl aus der Erd' hervor,
Maasta esiin,
Und tanzen luft'gen reigen
Ja ilmavissa pyörteissä tanssii
Im wunderlichen Chor;
Ihmeellinen kuoro;
Und blaue Funken brennen
Ja sinisiä kipinöitä säkenöi
An jedem Blatt und Reis,
Jokaisella lehdellä ja oksalla,
Und rote Lichter rennen
Ja punaiset valot kiitävät
Im irren, wirren Kreis;
Hullunhunjassa piirissä;
Und laute Quellen brechen
Ja kuohuvia lähteitä puhkeaa
Aus wildem Marmorstein.
Hiomattomasta marmorista.
Und seltsam in den Bächen
Ja oudosti purosta
Strahlt fort der Widerschein.
Säteilee heijastus.
Ach, könnt' ich dorthin kommen,
Ah, pääsisinpä sinne,
Und dort mein Herz erfreu'n,
Ja siellä sydämeni iloitsisi,
Und alle Qual entnommen,
Ja päästä eroon kaikesta tuskastani,
Und frei und selig sein!
Ja olla vapaa ja onnellinen!
Ach! jenes Land der Wonne,
Ah, tämän onnenmaan,
Das seh' ich oft im Traum.
Sen nään usein unessani,
Doch kommt die Morgensonne,
Vaan kun nousee aamuurinko,
Zerfließt's wie eitel Schaum.
Haihtuu se kuin vaahtona vain.

Die alten, bösen Lieder op. 48 nro 16

Die alten, bösen Lieder,

Vanhat, pahat laulut,
Die Träume bös' und arg.
Pahat ja ilkeät unet
Die lasst uns jetzt begraben,
Ne nyt haudatkaamme,
Holt ein grossen sarg.
Tuokaa suuri ruumisarkku.
Hinein leg' ich gar manches,
Siihen panen paljon kaikenlaista
Doch sag' ich noch nicht was;
Enkä vielä kerro mitä;
Der Sarg muss sein noch grösser,
Arkun täytyy olla suurempi,
Wie's Heidelberger Fass.
Kuin Heidelbergin tynnyri.
Und holt ein Totenbahre,
Ja tuokaa ruumispaarit,
Und Bretter fest und dick;
Ja laudat lujia ja paksuja;
Auch muss sie sein noch länger,
Lisäksi niiden on oltava pidempiä,
Als wie zu Mainz die Brück'.
Kuin Mainziin vievä silta.
Und holt mir auch zwölf Riesen,
Ja tuokaa minulle myös kaksitoista
jättiläistä,
Die müssen noch stärker sein
Niiden pitää olla vielä vahvempia
Als wie die starke Christoph
Kuin väkevä pyhä Kristofos
Im Dom zu Köln am Rhein.
Kölnin tuomiokirkossa Reinin rannalla.
Die sollen den Sarg forttragen,
He kantakoot arkun pois,
Und senken ins Meer hinab;
Ja laskekoot alas mereen;
Denn solchem grossen Sarge
Sillä sellainen suuri arkku
Gebührt ein grosses grab.
Tarvitsee suuren haudan.
Wisst ihr, warum der sarg wohl
Tiedättekö, miksi sen arkun
So gross und schwer mag sein?
On oltava niin suuri?
Ich senkt' auch meine Liebe
Minä hautasin myös rakkauteni
Und meinen schmerz hinein.

Ja tuskani sen sisälle.

GIOACHINO ROSSINI: SERATE MUSICALI

La Promessa (Pietro Metastasio)

Lupaus

Ch'io mai vi possa lasciar d'amare,
Kuinka koskaan voisin lakata rakastamasta sinua,
no, nol credete, pupille care;
ei, uskokaa pois, rakkaat silmät;
nemmen per gioco, v'ingannero
en koskaan, leikilläänkään tule pettämään.

Voi sole siete le mie faville
Te olette ainoat säihkeeni,
e voi sarete, care pupille,
te tulette olemaan, rakkaat silmät,
il mio bel foco sin ch'io vivro.
minun tuleni niin kauan kuin elän.

La Partenza (Pietro Metastasio)

Jäähyväiset

Ecco quel fiero istante,
Voi, kuinka onkaan raskas hetki,
Nice, mia Nice, addio;
Nice, minun Niceni, hyvästi;
come vivrò, ben mio,
kuinka pystyn, kultani;
così lontan da te,
niin kaukana sinusta,
Io vivro sempre in pene,
Tulen elämään ainaisessa tuskassa,
io non....avro più bene, e tu...
enkä tule....koskaan löytämään
sinua parempaa, ja sinä...
chi sa se mai ti sovverai di me.
kuka sen tietää tuletko minut muistamaan.

Sempre nel tuo cammino,
Aina missä kuljetkaan,
sempre m'avrai vicino... e tu....
tulen olemaan lähelläsi... ja sinä....
chi sa mai ti sovverai di me.
kuka sen tietää tuletko minut muistamaan.

L'orgia (Carlo Pepoli)

Orgiat

Amiamo, cantiamo le donne e i
liquor,
rakastakaamme, laulakaamme naisista ja viinistä,
gradita é la vita fra Bacco ed Amor!
tervetullut on elämä Baccuksen ja Amorin välillä!
Se Amore ho nel core,
Kun minulla on sydämessäni rakkaus,
ho il vin nella testa,
ja päässä viintä,
che gioia, che festa, che amabile ardor!
mikä ilo, mikä juhla, mikä ihana hurma!
Amando, scherzando, trincando liquor,
Rakastaen, kujeillen, viiniä juoden,
m' avvampo, mi scampo da noie e dolor.
hehkutan niin, että ikävyys ja tuska pakenevat.
Danziamo, cantiamo, alziamo il bicchier,
Tanssikaamme, laulakaamme, nostakaamme malja,
sfidiam i tristi pensier,
sivalentakaamme pois surut ja tuskat.
Regina divina la madre d'Amor
Jumalainen kuningatar rakkauden äiti
giuliva rinnova ogni cor balzante,
uudistaa iloiten jokaisen sydämen pamppailemaan,
spumante con vivo bollor
kuohuen elävää tulta
é il vino divino del mondo signor.
on jumalainen viini maailman valti-as.
Già ballo, tra ballo, che odor, che vapor!
Alan jo tanssia huojuen, mikä tuoksu, mikä höyry!
si beva, ribeva, ribeva con sacro furor.

siis juokaamme , taas juokaamme pyhässä hurmoksessa.
cantiam la vita é complita fra Bacco ed Amor.
laulakaamme, elämä on täydellistä Baccuksesta Amoriin.
Evviva evviva le donne e il liquor!
Eläköön, eläköön naiset ja viini!

La Danza (Carlo Pepoli)

Tanssi

Gia la luna è in mezzo al mare,
Kuu on jo meren keskellä,
mamma mia, si saltera;
mamma mia, meidän on juostava;
l'ora è bella per danzare,
hetki on hyvä tanssimiseen,
chi è in amor non mancherà.
siltä, joka on rakastunut ei puutu mitään .

Presto in danza a tondo a tondo,
Vauhdilla tanssimaan piirissä,
donne mie, venite qua,
neitokaiseni, tulkaa tänne,
un garzon bello e giocondo
komea ja hauska nuorukainen
a ciascuna toccherà.
tulee huomioimaan jokaisen tytön.
Finchè in ciel brilla una stella,
Niin kauan kun taivaalla loistaa tähti,
e la luna splendorà,
ja kuu kumottaa,
il più bel con la più bella
komein poika kauneimman tytön kanssa
tutta notte danzerà.
koko yön tanssii.
Salta, salta, gira, gira,
Juokse, juokse, pyöri, pyöri,
ogni coppia a cerchio va
jokainen pari piiriin,
gia s'avanza, si ritira,
nyt eteenpäin ja taaksepäin,
e all'assalto tornerà.
ja kaikki ryntäämään uudestaan.
Serra, serra colla bionda,
Tiukemmin lähemmäs kauniiden vaaleatukkaisten kanssa,

colla bruna va qua e là,
ruskeaverikköjen kanssa vähän sinne ja tänne,
colla rossa va a seconda,
punapäiden kanssa kakkosvalintana,
colla smorta fermo sta.
yhdentekivät jääkööt rauhaan.
Viva il ballo a tondo a tondo,
Eläköön tanssiminen piirissä,
sono un re, sono un bascià
olen kuningas, olen bassa,
é il più bel piacer del mondo,
tämä on maailman suurin nautinto,
la più cara voluttà.
ja rakkain mielihyvä.

PAOLO TOSTI:

La Serenata (G. A. Cesareo)

Serenadi

Vola, O serenata: La mia diletta è sola,
Lennä, Oi serenadi: Rakkaani on yksin,
E, con la bella testa abbandonata,
posa tra le lenzuola:
Ja pää painuksissa lepää hän lakanoiden välissä:
O serenata, Vola. O serenata,
Oi iltalaulu, Lennä. Oi serenadi,
Lennä.
Splende Pura la luna; L'ale il silenzio stende,
Loista kirkkaasti kuu; hiljaisuus levittää siipensä.
E dietro i veli dell'alcova bruna La lampada s'accende:
Ja sänkysyvennyksen harsojen hämärässä lamppu sammuu:
Pura la luna Splende. Pura la luna Splende.
Kirkkaasti kuu Loista. Kirkkaasti kuu Loista.
Vola, O serenata: Vola, O serenata,
Vola. Ah! la Ah! la
Lennä, Oi serenadi: Lennä, Oi serenadi, Lennä. Aah! sinne Aah! sinne
Vola, O serenata: La mia diletta è sola;

Lennä, Oi serenadi: rakkaani on yksin;
Ma sorridendo ancor mezzo assonata, Torna fra le lenzuola:
Mutta hymyiillen taas puolinukuksissa, Palaa hän lakanoiden väliin:
O serenata, Vola. O serenata, Vola. Oi serenadi, Lennä. Oi serenadi, Lennä.
L'onda Sogna su'l lido, E'l vento su la fronda;
Laineet Uneksivat rannalla, ja tuuli puiden lehdillä;
E a' baci miei ricusa ancora un nido La mia signora bionda...
Ja suudelmani aiheuttaa jälleen torjumisen vaalean neitokaiseni taholta...
Sogna su'l lido L'onda. Sogna su'l lido L'onda.
Uneksikaa rannalla Laineet. Uneksikaa rannalla Laineet.
Vola, O serenata: Vola, o serenata: Vola. Ah! la Ah! la
Lennä, Oi serenadi:: Lennä, Oi serenadi: Lennä. Aah! sinne Aah1 sinne

Vorrei morire! (L.M. Gognetti) Haluaisin kuolla

Vorrei morir ne la stagion dell'anno, Haluaisin kuolla sellaisena vuodenaikana,
Quando é tiepi da l'aria e il ciel sereno,
Kun ilma on leuto ja taivas seesteinen,
Quando le rondinelle il nido fanno, Kun pääskyselä tekevät pesää,
Quando di nuovi fior s'orna il tereno; Kun uudet kukkaset nousevat maasta;
Vorrei morir, Vorrei morir Haluaisin kuolla, Haluaisin kuolla,
vorrei morir quando tramonta il sole, haluaisin kuolla kun laskee aurinko,
Quando sul prato dormon le viole, Kun niityllä nukkuvat orvokit,
Kun Lieta farebbe a Dio l'alma ritorno

Onnellisena Jumalan luokse sielu palaisi,
A primavera e sul morir del giorno. Keväällä ja päivän päättyessä.
Ma quando infuria il nemo e la tempesta,
Mutta kun myrskypilvet raivoavat, Allora che l'aria si fa scura scura;
Kun ilma tummenee ja synkkenee; Quando ai rami una foglia più non resta,
Kun oksissa yksikään lehti ei enää pysy,
Allora di morire avrei paura. Olisi silloin pelottavaa kuolla.

Marechiare (Salvatore Di Giacomo)

Quando sponta la luna a Marechiare Kun nousee kuu Marechiaressa pure li pisce nce fann'ammore jopa kalat rakastelevat se revoltano l'onne de lu mare, edestakaisin liikuvat meren laineet, pe la priezza cagneno culore, ilosta muuttavat väriään, quando sponta la luna a marechiare. kun nousee kuu Marechiaressa. A Marechiare nce sta na fenesta, Marechiaressa on ikkunaparveke, La passione mia nce tuzzulea, Intoimoni liikuttaa siipiään, nu carofano addora int'a na testa, neilikka tuoksuu pääni päällä, passa l'acqua pe sotto e murmulèa; ja parvekkeen alla vesi solisee ja laulaa;
A Marechiare nce sta na fenesta Marechiaressa on ikkunaparveke. Chi dice ca li stelle so lucente Kuka sanoo että tähdet loistavat nun stape st'uocchie ca tu tiene nfronte ei tiedä edessä välkkyivistä silmistä sti doje stelle li sacco io solamente, vain minä yksin tunnen nämä tähdet, dint'a lu core ne tengo li pònte jotka työntävät piikkejään suoraan sydämeen,

Chi dice ca li stelle so lucente? Kuka sanookaan tähtien loistavan? Scetate, Caruli ca l'aria é doce, Herää, Caruli, ilma on lempeä, quando maie tanto tiempo aggio aspettato? kuinka kauan olenkaan sinua odottanut?
P'accompagnà li suone cu la voce Säestääkseni soinnuilla lauluani Stasera na chitarra aggio portato. Olen tuonut illalla kitaran mukani. Scetate Caruli, ca l'aria é doce! Herää, Caruli koska ilma on lempeä.

Ideale (Carmelo Errico)

Io ti seguii com'iride di pace Olen seurannut sinua rauhan sinesä Lungo le vie del cielo: Pitkin taivaan teitä:
Io ti seguii come un'amica face Olen seurannut sinua kuin ystävällisen soihtu De la notte nel velo. Yön hunnussa.
E ti sentii ne la luce, ne l'aria, Ja olen tuntenut sinut ilmassa, Nel profumo dei fiori: Kukkien tuoksussa:
E fu piena la stanza solitaria Ja yksinäinen huoneeni täyttyi Di te, dei tuoi splendori. Sinusta, ja sinun loistokkuudestasi. In te rapito, al suon de la tua voce Sinuun eksyneenä, äänesi ympäröimänä Lungamente sognai; Kauan unelmoin;
E de la terra ogni affanno, ogni croce Ja maan kaikki tuskat, kaikki ristit In quel giorno scordai. Tällaisena päivänä unohtuivat. Torna, caro ideal, torna un istante Tule takaisin, rakas ihanteeni, pala edes hetkeksi A sorridermi ancora. Hymyilemään minulle jälleen.

E a me risponderá, nel tuo sembian-te, Ja minusta heijastuisi, sinun ilmes-tymisestääsi Una novella aurora. Uusi aamunkoitto. Torna, caro ideal, torna. Palaa, rakas ihanteeni, tule takaisin.

L'alba sepàra dalla luce l'ombra (Gabriele D'Annunzio) Aamunkoitto erottaa valon varjosta

L'alba sepàra dalla luce l'ombra e la mia voluttà dal mio desire.. Aamunkoitto erottaa valon varjosta ja onneni intohimostani. O dolci stelle, è l'ora di morire. Un più divino amor dal ciel vi sgomra. Oi suloiset tähdet on aika kuolla. Jumalallisempi rakkaus taivaasta teidät häivyttää. Pupille ardenti, o voi senza ritorno stelle tristi, spegnetevi incorrotte! Silmät hehkuvat, voi te surulliset tähdet ilman paluuta, kadotatte viat-tomuutenne! Morir deppo. Veder non voglio il giorno, per amor del mio sogno e della notte . Minun täytyy kuolla. En halua nähdä päivää, koska rakastan unelmaani ja yötä. Chiudimi, o notte, nel tuo sen materno, mentre la terra pallida s'irrorà; Sulje minut, oi yö, äidilliseen syliisi, sillä aikaa kun yökaste haihtuu kalvakasta maasta; Ma che dal sangue mio nasca l'aurora e dal sogno mio breve il sole eterno. Mutta toivoisin, että verestäni voisi syntyä aamunkoitto ja tästä lyhyestä unelmastani ikuinen aurinko.

Suomennokset: Erkki Korhonen

SYKSY 2010

ti 14.9. klo 19.00
TUOMAS KATAJALA, tenori, ERKKI KORHONEN, piano
Schumann, Tosti, Rossini

ke 29.9. klo 19.00
IRISH FESTIVAL IN FINLAND - MARY COUGHLAN

ti 5.10. klo 19.00
JAZZ-KLUBI - A TIBUTE TO OSCAR PETERSON
MARIAN PETRESCU TRIO

pe 8.10. klo 19.00
SINFONIA LAHTI
joht. Jukka-Pekka Saraste, Christoffer Sundqvist, klarinetti
Nielsen, Bruckner

su 10.10. klo 15.00
KOKO PERHEEN KONSERTTI - PAUKKUMAISSI

ti 19.10. klo 19.00
THE REAL GROUP

ti 26.10. klo 19
MEIDÄN ORKESTERI, joht. Pekka Kuusisto
Schubert: Oktetto (ohj. Juha Siltanen)

ma 8.11. klo 19
MAKUUKAMARIOOPPERA
säv. Jaakko Kuusisto, ohj. Pertti Sveholm
Anu Hostikka, Juha Hostikka, Tuula Hällström

ke 17.11. klo 19.00
RIKU NIEMI ORCHESTRA, JORMA KÄÄRIÄINEN JA ANNIKA EKLUND

pe 19.11. klo 19.00
SINFONIA LAHTI, joht. Vasili Sinaski, Liana Isakadze, viulu
Elgar, Mendelssohn, Prokofjev

ti 7.12. klo 20 (ovet klo 19)
TARJA TURUNEN – What lies Beneath

ke 8.12. klo 19.00
SIBELIUKSEN SYNTYMÄPÄIVÄKONSERTTI
Sinfonia Lahti, Ari Rasilainen, joht., Timo-Veikko Valve, sello, Veli Kujala, harmonikka
Virtaperko, Madetoja, Sibelius